

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

DR. FRANCISZY LAJOS

felelős szerkesztő távollétében
a szerkesztésért felelős:

DR. KASZALA JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér
Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 4 kor., minden további szó 4 fl.

Az ötödik népszámlálás.

Az alkotmányos kormányzás visszaállítása óta ötödizben következik el ránk az ideai Szilveszter éjjelén az országos népszámlálás. Országszerte csaknem 20 ezer dolgozó kéz ír tele millió és millió kék cédulát, a számláló lapokat, állapotaikról. Hogy hadd lássuk megint, mennyit gyarapodtunk számban, gazdaságban és kulturában ama tíz év óta, mikor utoljára számoltuk össze magunkat.

A mai, repülőgépen rohanó életben szerfelett nagy idő tíz esztendő a nemzetek fejlődésében, mikor tudomány, ész és lelemény ugyszolván naponként produkál újabb vívmányt, s mind a haladás amugy is vágató szekeren akar egyetegyert előre taszítani. Épp ezért manapság egész felfogásunk, munkásságunk és törekvéseink egyetlen évtized alatt is annyira meg szoktak változni, hogy ugyszolván minden évtizedre újra kell születnünk a változott új életre az életküdelem új fegyverzetében. És a rohamos átalakulások e forgatagában jaj annak, egyesnek épp úgy, mint nemzetnek, a ki lomhán, vagy bárgyun kitért a haladás ily tizéves iramából s nem iparkodott kézzel-lábbal és fővel együtt úszni minden téren a világfejlődés nagy áradatával. Az

átaludt időt, a félre tett szorgalmat megszinyli egész életére.

A népszámlálás intézményének itt rejlik nagy fontossága. Arról kell hű tükröt tárnia elénk, mit dolgoztunk s okosan dolgoztunk-e a világfejlődés utóéréseben, az avval való fáradhatatlan lépéstartásban. Az eddigi törvény meg a most tárgyalt javaslat is minden lehető biztosítékot kigondoltak arra, hogy az összeírás pontos, tehát az országos tükr is hű legyen. Ám nagyon jól ismerjük népünket. Az urtól amugy is bizalmatlan már, minden összeírástól pedig retteg: adó lesz belőle! — Suttogják a gunyhók bubosai körül jó előre valahányszor valami számlálás esik Magyarországon. És tanakodnak, miképen játszassék ki az összeírást. A bizalmatlankodást öregbiti bennük sok lelketlen bujtogató is, aki vagy csupán az államhatalom bosszantására, vagy sok helyt anyagi érdekből is rémképet fest az együgyű nép hiszékenységének a népszámlálás titkos céljai felől.

Pedig hát köztudott dolog, hogy maga a törvény tilalmazza legszigorubbán a népszámlálás céduláinak felhasználását bármi másra, hanem ha egyedül a lakosság számbeli, kulturális és gazdasági állapotjának kitudására. Mivel azonban a mi parasztunk törvényt csak akkor

olvas, mikor a bíróság vagy a fiskális fejére olvassa, a népszámlálási törvény céljairól és biztosítékairól sem tud semmit. Az országos nagy munka sikerének és zavartalan keresztülvitelének céljából hát nagyon okos és hazafias feladat várakozik most azokra, akikre népünk még hallgat, főképen a sajtóra, tanítókra, gazdasági és népkörök vezetőire.

Meg kell magyarázni jó előre a népnek, hogy azzal a népszámlálással se a főncminiszter nem akar kikutatni eltitkolt adóalapokat, se a hadügyminiszter bujkáláló vagy Amerikába szökött katonaköteleseket. Valamiként a csirkét, a malacot, lovat és egyéb barmot se fogják megadózni a népszámlálók, miként ilyen hazugságokkal minap is teli beszélték a nép fejét sok faluban az élelmes manchesteristák s másnap minden ném-asszony dugva vitte tyukját a népbolondítóhoz, hogy: »Tessen lelkem, ingyen adom, csak hogy meg ne adózzanak!«

Ily előzetes néptelvilágosítás nélkül sok igaztalan vallomás kerülhet a népszámláló lapokra, rovására az egész nagy munka hűségének.

Pedig talán soha nem volt annyira szükségünk minden tekintetben pontos és megbízható népszámlálási adatokra: mint egész társadalmi életünk mai nagy

idegen, s ezek között 120—150 ezer németországi a többi más nemzetbeli.

A jelen alkalommal főképp sok amerikai és sok angol látogatja a passió-játékokat. Túlzás nélkül állíthatjuk, hogy a látogatóknak jó egy harmadrésze az új világból és a gazdag szigetországból, Angliából érkezett Oberammergauba. Sőt vannak előadási napok — ilyen volt az is, melyen e sorok írója is jelen volt — a mikor a hallgatóságnak túlnyomó része angol és amerikai, úgy hogy az angol szó s az amerikai különös szokások uralkodnak egész környezetünkön.

Különös szokásokat említünk, mert az amerikai, bármelyik pontján legyen a világnak, olyasvalami által különbözteti meg magát másoktól, főképp a nyugateurópaiaktól, a mi elűtő, a mi szokatlan és feltűnő. Így például a nők viselete unikum számba megy. Három soros gömbölyű hajfonatok körül keskeny selymekendőt kötnek a fejükre, melynek csokrába ékköves hajtűt fűznek. Magas gallérú zsakettet viselnek, mely elül nyitva van és látni engedi a halvány violaszínű selyem blúz. Ruhájok szövete és szabása az utazó ruhák formáját mutatja s ebben a ruhában utaznak, asztalhoz ülnek, sétálnak, kirándulásokat tesznek, ebben a ruhában jelennek meg az előadásokon is. Nem hódolnak a divatnak, hanem saját iz-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

Az oberammergaui passiójátékok.

Irtta: **Adieu.**

I.

Népvándorlás Oberammergauba. — Angolok és amerikaiak. — A ruhapróba. — A szereplők száma. — A játékok jóvedelme. — A szereplők tiszteletdíja.

Oberammergau, 1910. aug. 15.

Északbajorországnak kifarujja, a passiójátékairól világszerte híres Oberammergau a jelen évben ismét új képet mutat. Nem egy világvárosnak, de minden esetre egy világfürdőnek a képét, ha azt a forgalmat tekintjük, a melynek központjává lett a különben igénytelen hely.

A Münchentől körülbelül 100 kilométernyi vasuti távolságban fekvő helyen ez évi május közepe óta néparadat vonul keresztül. Már megérkezésünk első pillanatában észre vesszük, hogy egy nemzetközi személyforgalomnak kellő gyűpontjába jutottunk. Fülünkben megcsendül az összes világnyelvek egyveleg hangja, tarka közönségnek tömege rajzik körülöttünk, a vasuti állomás előtt omnibuszok, autók egy és kétfogatú kocsik hosszú sora áll a kiszálló közönség rendelkezésére.

A közönség száma azonban meg van határozva. Hat ezer embernél többen nem lehetnek jelen egyszerre, mert többe a község elszállásolni nem képes és többe a passió-színház sem fogadhat be, azért több jegyet egy-egy előadásra ki nem adnak. Ezen az alapon rögtön kiszámíthatjuk Oberammergau látogatottságát a passió-játékok évében. Májustól szeptember hó végéig harminc fő, és 20 utóelőadást tartanak. Az utolsó 1900-ik passiójáték alkalmával az utóelőadások alatt, melyek rendszerint a vasárnapi főelőadás utáni hétfőn tartatnak, a jegyeknek csak körülbelül fele fogyott el, a jelen esztendőben azonban a látogatottság sokkal nagyobb, mint volt 1900-ban s így biztosra lehet venni, hogy minden előadás „telt ház” előtt fog lefolyni. Eddig legalább még így folyt le, pedig mint a jegyirodákat ostromlók roppant nagy számából következtetni lehet, az érdeklődés a játékok iránt, még mindig a tetőfokon van.

Teljes valószínűségi alapon eszközölve tehát a számítás, az ötven előadást 300.000 ember nézi meg. Ezek közül körülbelül 15 ezer odavaló, a kiket nem lehet az idegenekhez számítani. Oda-valóknak tekintik nem csak az oberammergauiakat, hanem a közeli vidék: Ettal, Murnan, Weilheim, Linderhof stb. lakosait is. A többi azonban

vajadásának, átalakítási küzködéseinek idején. Megérezte ezt az új törvényjavaslat is, mikor két irányban is új rovatot állított be a számlálólapokra. Az egyik ujtással kutatni akarja az egyre átkozott *népdívatjának* rombolását, a másikkal a *kulturerő eloszlását* az egyes társadalmi rétegekben.

A kivándorlás szédítő arányai, meg a speciális magyar betegség, a tuberculózis dühöngése két kaszával vágja a rendet a magyar népszaporaság őseréjű termőföldjén. Harmadik népiertő nyavalyánknak meg felsorakozott az *egy és két gyermekrendszer*, mely pár év alatt rohamosan elterjedt országos kórsággá. Szociológusok számítása szerint nemzetünk életfaját már-már oly erővel vágja, minővel a kivándorlás. Az új népszámlálás ezért firtatja a szomorú kérdést: valóban hanyatlík-e a házasságok termékenységége egyes vidékeken.

A másik ujtás arra gyűjti az adatokat, hogy a nép- és középiskolát az ifjuság közül hányan s mely társadalmi osztálybeliek végezték. Így akarnók kikutatni, mely néposztályban található aránylag legtöbb kulturhajlam és erő, tehát mely néposztályokat kell legjobban felkarolnunk nemzeti fejlődésünk szempontjából, mint legértékesebbeket.

Egyebekben a régi csapáson fog haladni az idej népszámlálás is, kivéve a költségeit, a miknek egy részét (elég jogtalanul) most a községek nyakába akarja sózni az állam.

A szövetkezetekről.

Irta: Mezey Gyula.

Előadta a nagybélcei gazdakör június 26-án megtartott felavatási ünnepélyén.

VI.

A szövetkezetek nevelő hatása: takarékosági hajlam, pontosság és rendszeresség, okos hitelhasználat. — A szövetkezetek legismertebb alakjai.

És a midőn a szövetkezetek különböző alakjai a felebaráti szeretet és a kölcsönös segítség nemes elvein felépülve a nyereszkezdést, a mások

kárával járó vagyongyűjtést, a beteges meggazdagodási vágyat kizárják működésük köréből, egyúttal még számos jó tulajdonságra szoktatják tagjaikat, melyeknek az élet mindenféle viszonyaiban hasznát veszik.

Ezen jó tulajdonságok egyik legfőbbike a *takarékossági hajlam*, mely alkalmassá teszi az egyént arra: hogy pénzének feleslegét el ne pazarolja, összegyűjtse, a rosszabb, nehezebb esztendőkre tartalékul félre tegye, s a szövetkezetben gyümölcsözőleg elhelyezve, vele azon embertársain segítsen, a kik a hitelre reá szorulnak. A midőn pedig a takarékoságra tanítja jagjait a szövetkezet, ezzel egyúttal megmutatja nekik a vagyongyűjtés útját és módját is, mely gazdasági erőt ad nekik, — és egyúttal kifejleszti bennök az üzleti szellemet.

Egy további jó tulajdonság, a melyet minden fajta szövetkezet kell, hogy kifejtessen tagjaiban: a *pontosság és rendszeresség*. Erre egyrészt azzal szoktatja tagjait a szövetkezet, hogy őket vállalt üzletreszeseiknek (részvényeseiknek) részletekben való, de pontos befizetésére kötelezi, másrészt és különösen azzal, hogy gondja van reá, miszerint fölvetett kölcsöneiket, tartozásaitat őket meg nem eröltető részletekben ugyan, de rendszeresen minden lejáratú napon törlesszék.

Nem úgy van itt, mint a nagy osztalékra dolgozó pénzintézeteknél, melyek csak azt nézik, van-e az adósnak vagy kezesének elég fedezete, eladói való földje, háza vagy egyebe, mert hisz ez esetben a pénzintézet követelése veszélyben nem forog. A szövetkezetnek mindenkor arra kell törekedni: hogy a fedezetül szolgáló ingatlan épségben maradjon, hogy a kezesek más miatt kárt ne valljanak, előtte tehát nem közömbös az adós sorsa és előmenetele. Ezen okból csak is olyan célra, olyan hasznos gazdasági befektetésre szabad kölcsönt adnia, a mely az adós gazdasági javára, megerősítésére szolgál, hogy az a kölcsönnel ne gyengébb legyen, de gazdaságilag erősebbé váljék. *Megtanítja tehát a szövetkezet tagjait a hitel okos felhasználására is.* Mindezeket a jó tulajdonságokat, igen t. ünneplő közönség, röviden összefoglalva *szövetkezeti erényeknek* nevezzük.

A szövetkezet vezetőségének feladata első sorban a szövetkezet működését ily irányban vezetni és fejleszteni, a tagokat erre a szövetkezeti felfogásra, erre a szövetkezeti érületre és szellemre reá vezetni, ezekre a szövetkezeti erényekre, ú. m. a felebaráti szeretetre, a takarékoságra, pontosságra, a becsületes üzleti szellemre, a hitel ésszerű felhasználására, mások érdekeinek tiszteltetére s a kölcsönös segítség gyakorlására reá

szoktatni. *Ha ezen az úton halad a szövetkezet, úgy az mindenkor igazi iskolája lesz az önségélynek, tüzhelye lesz az érdek-azonosságnak és a felebaráti szeretetnek!*

Ennek a dolognak a jelentőségét akkor fogjuk igazán megérteni, igen t. ünneplő közönség, ha figyelembe vesszük: hogy szövetkezetet mindenféle hasznos gazdasági célra lehet alakítani, csak össze kell tenni az erőket. A szövetkezeteknek legismertebb és legáltalánosabb alakjai mindenesetre azok, a melyek a mindennapi élet szükségleteit kielégíteni vannak hivatva. Ilyen általános és mindennapi szükségletek a megtakarított kisebb nagyobb tőkék kamatoztatása s a kölcsönre szorulóknak hitelének kielégítése, továbbá az élet mindennapi szükségleteinek, az élelmi és élvezeti cikkeknek, ruházati és háztartási kellékeknek, a gazdálkodáshoz szükséges eszközöknek és anyagoknak közös erővel való beszerzése, tehát az u. n. árubeszerzés és a termények közös eladása, értékesítése. Ezen célok elérését munkálják, a *hitel és a fogyasztó és értékesítő szövetkezetek.*

És nagy szükség van olyan szövetkezetre, vagy szövetkezetekre is, a melyek alkalmat és módot nyújtanak arra, hogy benne tagjai az élet mindenféle ügyét, baját, teendőjét megbeszélhessék, benne gazdasági és egyéb a községi lakosságot érdeklő kérdésekről eszmecsereit folytathassanak, benne ismereteiket olvasás útján fejlesszék és a közös erővel intézendő ügyeket mérlegeljék. Ez a fajtája a szövetkezeteknek a *gazdakör*, mely tulajdonképpen a szellemi erők összetétele, a szellemi erők szövetkezése a haladás biztosítása érdekében és kiindulási pontja minden további szövetkezet és társas működésnek és alakulásnak.

Hogyan választanak Nyitramegyében?

XVI.

A privigyel választás.

Csemez újra munkához fogott. Az alatt a meggyőzött handlovaik kenytelenek eltűnni a leggyalázatosabb sértéseket a komisz karszalagos banda részéről.

— Elnök úr, ez a rongy káplán izgat, jelenti egy részeg jegyzőségéd Csemeznék.

— Fegyveres szavazni! parancsolja Csemez. Fegyveres káplán átfurakodik a köpködő zsidók és a szuronyos csendőrök csapatán keresztül.

— Vilmos, Vilmos, kiabálják karban a szavazó helyiségbe betódult banditák.

— Mi a neve? kérdé elnök.

— Fegyveres István Vilmos.

— Megcsiptelek reverendás gazember. Csalmi akartál? Meglakolsz ezért kutya pap! ordít Csemez-megragadja Fegyverest és a karszalagos gazember,

lészüket követik és nézik a célszerűséget. Ezt az utóbbit az ő fogalmuk szerint kell érteni. Az amerikai ember szemében célszerű dolog az, ha nem kell neki napjában többször atöltözködni. Egy jó minőségű, elegans úti ruhát ölt fel, az az ő fotóalettje, de ahoz aztán rengeteg sok apró ruhadarabot visz melléköltözet gyanánt magával. Nap-nap után változtatja a blúzt, a gallért, a ruhaövet, az ekszert, a nyakkendőt, fej- és kalapkendőt. stb.

Innét van, hogy bár az amerikai nem barátja a sok ruhának, azért mégis rengeteg nagy podgyászszal utazik s azt persze amerikai szokás szerint becipeli a vasuti kocsiába, nem nagy öröme és kényelmére a társutazóknak. Érdekes látni, hogy mi minden van a bőröndjeikben. Hogy pedig az ember lássa ezt, ahoz nem kell nagy kíváncsiság, mert az amerikai az ő nyugtalan, kutató természetével mindenütt bontogatja nehéz és teletömött bőröndjeit: a szállók csarnokában, a hajón, a vasuti kocsikban, még a hordárok toló kocsijain is, a hol és a mikor a szeszélye, az ötlelete magával hozza. Van egy ilyen bőröndben minden gondolható utazási cikk, a barometertől kezdve a foppiszkalóig; a kézi munkától kezdve a kávéskanálíg.

Az idegenforgalomnak ez nagy aránya, mely-

hez képest az európai világfürdők forgalma is eltörpül, méltó büszkeségét képezi Oberammergau lakosainak, a kik feláldozzák idejüket és kényelmüket, csakhogy az ő vendégeik otthonosan érezhessék magukat körükben. Az 1650 lakost számláló falu nagyja—apraja öt hónapon át nem tesz egyebet, mint vagy szerepel a passió-játéknál, vagy pedig a vendégek ellátásáról gondoskodik, kiki a maga módja szerint.

A menyemenetel utáni vasárnapon tartják a szereplők az úgynevezett *ruhapróbát*. Ez a főpróbát megelőző próba s nevet onnan nyerte, hogy a szereplők ezen a próbán jelennek meg először színpadi ruhában. Ezen a napon Oberammergau házaiban nem főznek, nem dolgoznak, a házak üresek, a község egész lakossága, kivéve a csecsemő gyermekeket és a súlyos betegeteket ott van a passió-színházban s nézi a próbaelőadást, melyre a szomszéd községek lakosait is barátságosan meg szokták hívni. Ez az egyetlen alkalom, mely a házigazdák nehéz tisztét betöltő oberammergauiaknak, a teljes passió-játék megtekintésére kínálkozik.

Attól kezdve nincs többé nyugtuk, nincs pihenésük mindaddig, a míg szeptember utolsó vasárnapján a színpadon az ének- és zenekar buszállama el nem hangzott.

Hogy minő áldozatkésztséget fejtenek ki a község lakói egyfelől az öt hónapon át tartó játéknak, másrészlől pedig a vendéglátás révén, arról fogalmat alkothatunk magunknak, ha bepillantunk azokba az adatokba, melyeket a játék vezetősége a szereplő személyekről és a lakást és ellátást nyújtó községbeliek kötelességeiről hivatalosan egybeállított és kiadott.

A játékban 574 személy vesz részt az ének- és zenekaron kívül, mely 76 tagból áll. Ezenfelül még 50 személyt foglalkoztatnak, a kik mint jegyzedők, rendezők és kárpitos munkások szintén nem csekély feladatot kénytelenek teljesíteni. A játékokra való előkészület tulajdonképpen már akkor kezdődik, mikor a játékévet befejezik, tehát 10 évig tart. Már akkor számba és figyelembe kell venni azokat a tapasztalatokat, melyeket a rendezőség a játékv alatt szerzett. Elegendő volt-e a lakások száma, nem bizonyult-e szűknek a nézőtér, minő kifogásokat tettek a községi hivatalban a lakások és az ellátás ellen, a forgalmi eszközökben minő hiányok voltak észlelhetők, a játékban milyen fogyatkozások zavarták az összhangot és gátolták a művészi sikert?

A szerzett tapasztalatokhoz képest azonnali tervet és költségvetést csinálnak, a mely felöleli az összes szükségesnek mutakozó javításokat, az

rek szitkozódása mellett hurcolja piacon át a kordonhoz. A zsidó csűrbe ordítva kíséri.

— Le a papokkal! Abcúg csuhások! Le a reverendás gazemberekkel! ordítanak a karszalagos kuvaszok és szétépték volna Fegyverest, ha két honvédtiszt védelembe nem veszi.

A vad láрма behallatszik Freiberg ivójába, hol Rudnay kocintgat a 37 szótöbbség öröme.

— Mít jelent e láрма? kérde a nagysúlyú győző?

— Viszik a lázitó káplánt, volt a válasz.

— Az ugyan nem érdemelte meg nemes testőreim kíséretét.

Az alatt folyik a szavazás. Csemez Uskert Jánost a szavazó helyiség ajtajába állította, hogy csak a választókat engedje be.

Jönnek a handloviai egyenkint.

— Ernstre, Sporzonra, Bresztyenszky Alajosra, a néppártra, Rudnyánszkyra szavazatok, kiabálják a részeg karszalagosok, hogy megzavarják a választót. És teszik ezt a szavazó helyiségben is. Ott minden szabad. Még a szegény bárcska is ugrál és lármáz.

— Hogy hívják? Hány éves? Mia a foglalkozása? Milyen házszám alatt lakik? kérdezi Knogler. A választó hibátlanul felel.

— Biró, ismeri ezt az embert?

— Hát magok (azonosító tanuk) ismerik-e?

— Igen, ismerjük.

— Jegyző úr, mi a véleménye erről az emberről? — kérdezte az elnök.

— Nem ismerem. Vagy: Ez nem az, a kinek nevében szavazott, volt a jegyző felelete, miután elnök kidobatta a magyar honpolgárt, ki „a szabadság szigetén” jogát gyakorolta.

Egyébként így folyt a szavazás egész idő alatt. A jegyzők annyi szavazót nem ismertek, a ménnyi elég volt az előre megállapított 37 szótöbbséghez. Ilyen gyalázatos szerepre vállalkoztak Abaffy járásának a jegyzői felsőbb utasításra. Oly szerep, melyet még az illvai fegyverek is visszautasítottak volna. Megfúzták nekik.

Hogy a handloviai választókat egészen kiadjuk a karszalagos és egyéb latrok inzultusának, Csemez leszavaztatta Ámon Vilmost, aki eddig csendre és türelemre intette a handloviaikat.

Ámon — amint előttem dicsekedett — arra számított, hogy neki mint a Magyar Távirati Iroda (igazolványos) tudósítójának szabad bemenetele leend a szavazó helyiségekbe. Megpróbált ebbeli jogával élni, azonban Csemez lecsukással fenyegette, ha nem takarodik.

A sajtó képviselőjének nincs ott helye, a hol nyíltan rabolnak szavazati jogokat.

Ámon utolsónak akart szavazni, Csemez azonban kifogott rajta. Az urnához hurcoltatta és azután csendőrrrel elkísértette a néppárti tanýra. Azután szabad volt a vásár. A 207 handlovaiból 150-en szavazhattak le csak. Amint végeztek velök, Csemez kiadta a parancsot, hogy rögtön el kell hagyniok Privigyét. Megtörtént. Szabad hazában úgy kell szavazni, amint Csemez akarja, mert csak úgy győzhet Rudnay.

És amint Handlova szavazott, úgy szavaztak a hátralevő néppárti községek is. Hajnali két

óra volt, mikor az utolsó handlovaikat szavazatától megfosztották. Hátra volt még hat tiszta néppárti község. Ezekből kitelt volna Bresztyenszky többsége, csak hogy ezekből legföljebb 10—20% szavazhatott le. Ekkor már fölöslegesek voltak a személyazonosító tanuk, csak a jegyzők igazolhatták a szavazókat. Ilyen galád és rabló módon jött ki az előre megállapított 37 szótöbbség.

Nem szabad elhallgatnom, hogy a szavazás alatt sűrűn érkeztek sürgönyök Nyitráról a mungópárt győzelméről, ami szintén sarkalta Csemezt, hogy kedveskedjek a főmuftinak egy gyalázatos gáztettel, melynek eredményét június 2-án reggeli 9 órakor hirdették ki. Tehát teljes 23 óráig tartott az emberkinzás és a szavazatírás.

El lehet képzelni a vérig sértett és a meglopott néppártiak elkésereését. Láttam őket sírni, hallottam kifakadásait. Máskor elborzadtam volna, most azonban velök átkoztam a gázokat. Igazunk volt, hisz „szabad hazának, szabad polgárai vagyunk.” Nem képzeltem magam Magyarországon, nehogy pirulnom kelljen azon igazságtalanságok miatt, melyeket a haza annyi „nagy” fia, a törvény szent nevében felsőbb parancsra azért követelt el, hogy egy nagy súlyú és adóságban fuldokló cimborát mandátumhoz juttasson.

Reggel 9 órakor adták át a piszkos és lopott mandátumot a nagy hazafinak, azonban már 7 órakor visszhangzott Privigyé piaca a „győztes” mungók vad ordításától. Ott fogták a leszavazott bandát, hogy kíséretül szolgáljon a mandátum átadásánál. Nagyságos és tekintetes urak, csibészek és naplopók karszalagos lumpok és zsidó-rüfkek jártak az emberevő négerek győzelmi táncát. A zsidó-rüfkek és másféle kezes erkölcsű némberek virágot szórtak a győztes kanibálokra és koszorúzták Rudray Alajost, aki hetekkel ezelőtt tudta, hogy 37 szótöbbséggel győzni fog.

Most ott állt a nagy győző a lelkesedéstől és a győzelmi mámortól megittasult tömeg előtt. Huszan is megfogják és hurcolják karjaikon a Freiberg vendéglő udvarán. Piacra nem merik kivinni, pedig 300 katoná orzi becses személyét. Azután szól a néphez. Milyen boldog, hogy leverhette a gyűlölt papi pártot. Milyen büszke a mandátumra, melylyel őt a többség bizalma kitüntette. A mai nap életének legboldogabb napja... A részeg tömeg tombol. Rudnay ölelkezik a karszalagos fogdmegekkel. A jegyzők és a zsidók rázendítenek a magyar himnuszra. (Soha senki nem gyalázta meg annyira a himnuszt, mint e banda.) Megeredt az ivás és folytatódik a bajmódú plébánián késő éjszakáig. Oda vonulnak a küldöttek, oda igyekeznek az ehénkórások, akik nem ittak eleget. Kár volna elszalasztani a nagy áldomást.

Csemez István Nyitrára sietett, hogy referáljon a nagy győzelemről.

— Nagyon jól csináltad kedves barátom! Gratulálok neked! Érdemed nem marad jutalom nélkül! fogadta őt a főmufti.

A Privigyei Hirlap legközelebbi száma azt írta a privigyei gáztetről, hogy ezzel a választással megbűnhődte a magyar nemzet a multat s jövendő.

Igen, most már boldog a magyar, mert sikerült a Doszta Gyula-féla alakoknak a népszabadságot, melyért a magyar nemzet századokon át vért ontott, orozva keresztre feszíteni.

Ujdonságok.

Kanonoki kinevezések. A nyitrai székeskáptalan üresedésben volt stallumai betöltettek. Az aug. 24-én megjelent hivatalos lap erre vonatkozó szövege a következő:

„Vallas- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére a nyitrai székeskáptalanban *Mihálik József* trencsényi főesperesnek a székesegyházi főesperességre, *Kutvaszer István* zsolnai főesperesnek a trencsényi főesperességre, dr. *Bartossik Antal* ifjabb mesterkanonoknak a gradnai főesperességre való fokozatos előléptetését jóváhagyván, az ekként megüresedő idősebb mesterkanonokságot *Moncsék József* címzetes prépost, kaszai esperes-plebánosnak s az ifjabb mesterkanonokságot *Gyurcsánszky Demeter* címzetes prépost, dombelvi esperes-plebánosnak adományozom. — *Turcsék József* deményi esperes-plebánost pedig a nyitrai székesegyház tiszteletbeli kanonokjává kinevezem.

Kelt Bad-Ischlben, 1910. júli 22.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Gróf Zichy János s. k.

Moncsék József 1864-ben szenteltetett pappá s közel félszázados tevékenységét egyházmegyénkben mint lelkipásztor fejtette ki. *Gyurcsánszky Demeter* ben Dombelvé hívei a lelkipásztorok mintaképet tisztelték, az egész felvidék népe rajongva szeretett atyját bírt, a trencsényi megyei néppárti atyját ő volt a vezére. *Turcsék József* egyike egyházmegyénk azon derek papjainak, kiket a kötelesség teljesítés zajtalan munkája foglal le. Mind a három kitüntetettben a lelkipásztori pálya s az egyházmegye trencsényi részére nyert elismerést. Mind hármuknak szívből kívánjuk ad multos annos!

Személyi hír. Dr. *Franciscy Lajos* lapunk főszerkesztője f. hó 27-én bajorországi utjáról hazaérkezett.

Kutvaszer István apátkanonok *Cserenyey István* dr. theol. tanár társaságában egy hétre a felvidékre utazott.

Eljegyzés. Kovács József kisbábi körjegyző f. hó 20-án eljegyezte *Machovich Margit* kát, — *Machovich János* póstyéni fősolgabíró s neje *Kecskeméthy Irma* leányát, *Tardoskedden*.

A király emlékkeresztjei. Ó Felső a király, 80-ik születési évfordulóját, mely e hó 18-án volt, megünnepelte az egész ország. Az általános ünnepet emlékezetesebbé tette ama tény, hogy az uralkodónak hatvanéves uralkodói jubileuma alkalmából alapított polgári emlékkeresztnek most lesznek kiosztva. A keresztek már 1908-ban kellett volna kiosztani, de azok — állítólag — hibás veretűek voltak, s ujólag csak most készültek el.

összes hiányok pótlását. A következő játékvég új utakat, új hidakat építenek, új szállókat nyitnak meg, gondoskodnak a magánlakások számának szaporításáról, gondosan előkészítik, nevelik, képezik azokat, a kiknek az új játékvégben a régi szereplők helyett a főbb szerepekben fel fog kelteni lépnők.

A játékok tiszta jövedelme a községé, a szereplők csak tiszteletdíjat kapnak. Azért a vezetőség, melynek élén mindig a község polgármestere áll, a tiszta jövedelemnek egy részét közcélokra fordítja. Az 1900-iki játékvég számlájára építették a jelenlegi, 6000 embert befogadó színházat 247 ezer márka költségen, egy gyakorló színházra 59000, a községi faragászati iskolára 35.000, iskolai, templomi és mezőgazdasági célokra száznegyvenkétezer márkát fordítottak.

A jelen évi játékok budgetjét is hatalmas összegű, közcélokra szánt tételek terhelik. Hogy az Ammer-patak áradásai meg ne akasszák a játékvégben a közlekedést, az állam keresztül vitte a patak szabályozását, melyhez a községnek 180 ezer márkával kellett hozzájárulnia. Utak javítására — főképp az autókra való tekintettel — 15.000 márkát fordítottak, a színházi felszerelés javítása, a villamos világítás tökéletesítése, az egészségügyi tűzbiztonsági intézkedések már

előre 100.000 márka kiadást okoztak a rendezőségnek.

A színház bevételei eddig még mindig növekedtek az előző játékvéghez képest. 1880-ban 336 ezer márka volt az összbevétel, mely a következő játékvégben, 1890-ben 694.000 márkára, 1900-ban egy millió, hatvanötezer márkára szökkent fel. A jelen évben minden valószínűség szerint megüti a másfél millió márkát.

Ennek a jövedelemnek fő részét a belépti jegyek díjai szolgáltatják, de az elárusított könyvek és képekből is tekintélyes összeg gyűl egybe. A jegyek ötfélék. Legdrágább a páholyjegy, 20 márka, ilyen mindössze 20 van, azután következnek 1650 tiz márkás, majd pedig 3000 olcsóbb hely. Ezek mind ülőhelyek. A jelen évi rendkívüli látogatottság állóhelyeknek a létesítését is szükségessé tette, melyeket főképp a németországi pórnép vesz igénybe.

Ha a vezetőség látja, hogy a tiszta jövedelem nagyobb, mint a mennyire számított, akkor a játékvég tárcájára még újabb közcélú tételeket hárit. Ezidén például a már említett közcélú kiadásokon kívül tervbe van még véve új vágóhidnak és új faragászati iskolának az építése. És csak a mi mindezen kiadásoknak a levonása után fenmarad, az kerül tiszteletdíj fejében kiosztásra

a szereplők között. Csak így érthető, hogy még a főszereplők díjai is nevétségesen csekélyek. Így például 1900-ban a 8 főszereplő egyenkint 1500 márkát (körülbelül 1800 korona) kapott. A többiek 400—50 márkáig leszálló jutalomdíjban részesültek.

És ezért a csekélyiségért kell szerepelni mintegy ötven előadáson, minden egyes alkalommal 8 órán át, reggel 8-tól déli 12-ig, délután 2-től esti 6 óráig. A mit a szereplők nyújtanak, annak művészi értékeléséről később szólunk, most csak annyit jegyzünk meg, hogy az a szellemi és testi fáradság, melyet a szereplők kiállanak — még pedig valamennyien, nem csak a főszereplők — nagyon nagy mérvben haladja meg a közönséges színpadi fáradságokat.

Nem éppen ritka eset, hogy megpattan egy-egy szereplőnek az ere, megtágl az ina; nem éppen ritka eset, hogy a forróságnak, esőnek kitett emberek közül egyik-másik ajultán rogy össze.

Sziporka.

A hentes-üzletben.

Szakácsnő: Nagyon kevés ez a kolbász.

Hentes: Hús filléért csak nem adhatok egy egész disznót.

Bende Imre nyitrai megyés püspök aug. 27-én ünnepelte születésének 86. évfordulóját. Az agg főpásztort, jóllehet az egyházkormányzat súlyos gondjaitól felmentve csendes magányában tölti napjait, úgy az egyházi, mint világi körökből a hála és szeretet érzelmétől vezetve számosan üdvözölték az évforduló napján, kívánva, hogy egyházmegyéje iránt tanúsított áldozatos szeretetének jutalmául a békés boldogság számos éve legyen osztályrésze.

A nyitrai plebánus beiktatása. A nyitrai katolikus híveknek szép ünnepévé avatja a mai vasárnapot, Szida Kálmán új esperesplebánusnak a beiktatása. A város katolikus polgársága már a városba érkezése napján is jelet adta az új lelkipásztort iránt szeretetének, midőn ünnepélyesen fogadta a pályaudvaron. Az installáció napját a város polgárságából alakult szervező bizottság igyekevése s azon rokonszenv, melylyel a polgárság az új esp. plebánus iránt viseltetik, impozáns ünnepévé fogják emelni. Részt vesz nemcsak a város hivatalos képviselője, hanem az összes katolikus egyetemes és intézmények tagjai. Szép kifejezése ez annak, hogy a város plebánusában tekintik a kath. tevékenység természetesen vezetőjét és vezetőjét. Hiszen a legértékesebbet, a miért más és más téren bármely keresztény mozgalom fáradozik, a lelkek seregét az ő gondjaiba bizza teljes felelősséggel az installáció. A polgárság öröme annál nagyobb, mert az új esperes plebánus egyéniségében reményének legjobb garanciáját látja. A beiktatás aktusát a piaristák templomában mélt. Jeszenszky Alajos pápai praelátus, püspöki helynök végzi a központi papság segédletével.

Egyházmegyei hír. Bezák István Ferenc dr. a felsőbb leányiskola igazgatói állásáról lemondván, főgimnáziumi hittanárnak nevezetett ki. Német István a kisebb papnevelő igazgatója s főgimn. hittanár ez utóbbi állásától felmentetvén, a felsőbb leányiskola igazgatója lett s ugyanott a hittanári állást is betölti. A hittani órák egy részével, hogy az igazgató más tantárgyakat is vállalhasson, Greschner János nyitrai s. lelkész lett megbízva. A kinevezettek új működési körükben a sikeres munkálkodás kívánatával üdvözöljük.

Beiratások. A nyitrai r. k. elemi iskolában a beiratások a következő sorrendben tartatnak: A leányok beiratása szeptember hó 1. 2. 3. 5. 6. 7-ik napjain délelőtti 8 órától 12-ig a leányiskola iradjában eszközöltetik. A fiúk beiratása ugyanazon napokban és időben a fiúiskola tanácstermében történik. Telhívjuk a t. szülőket, hogy gyermekeiket a rendes időben beirassák. Beiratási díj címén minden tanuló 1 koronát fizet. A fiúiskola tanításának megkezdéséről szóval és hirlaplal értesülnek a szülők. A szeptember 8-ik napján megtartandó ünnepélyes „Veni Sanctén” minden tanuló megjeleni tartozik. — *Igazgatóság.*

Az iparos és kereskedő tanonciskolai beiratások f. évi szeptember hó 1—8-áig, délelőtti 9—12 óráig, az isk. igazgatói irodában eszközöltetik. Felhívjuk a t. iparos-mester és kereskedő-főnök urak, hogy tanoncaikat a megjelölt határidő alatt mulhatlanul beirassák, mert a később jelentkezők, mint iskolamulasztók, az iparhatósághoz fognak feljelentetni. Az isk. igazgatósága.

A nyitrai aut. orth. izr. hitközség elemi fiú- és leányiskolájában a beiratások a jövő 1910/11. tanévre augusztus hó 28-ától kezdve szeptember hó 4-éig délelőtti 9—12-ig és délután 2—5 óráig az igazgatósági irodában tartatnak. Az első osztályba csakis a 6-ik életévét betöltött gyermekek vétetnek fel, akik ezt anyakönyvi kivonattal tartoznak igazolni. Himlő elleni beoltatását minden tanuló orvosi bizonyítvánnyal igazolja. Felvételi, javító és pótvizsgálatokat a tanítótestület szeptember hó 4-én délután 2 órakor tart. A rendes tanítás szeptember 5-én reggeli 8 órakor ünnepi istentisztelettel veszi kezdetét. *Az igazgatóság.*

A nyitrai Szántó-féle nyilb. polgári iskolánál a beiratások f. hó 30-án kezdődnek és tartanak szeptember hó 4-éig. A felvételi és javító vizsgálat f. hó 30 és 31-en lesznek megtartva.

Zoborfüred. A részvénytársaság megalakítói ugyancsak komolyan láttak hozzá a munkához, hogy a sok oldalról híhetetlennek tartott tervet a megvalósítás útjára tereljék. A központi fekvésű Orbán kápolna körül, az egész terület megvásárlása körülbelül biztosítva van, a Bethlehem nevű szőlő kivül. A püspökségtől nagy terjedelmű erdőrészt akar berbe venni a társaság, a fürdőtelephez vezető több út rendezését is szükségesnek tartja, sőt megvalósítani szándékozik a nagy várossal álmódzó nyitraiak azon óhaját is,

hogy villamos vasut vezessen Zoborba, illetve Zoborfüredhez. A nagyarányú vállalkozáshoz már csak az az egy dolog szükséges, mely rendszeresen minden szép tervnél hiányzik, a pénz. Mert hogy az eddig összehozott részvénytökből nem lehet olyasmint létesíteni mi a befektetést jövedelmezővé tehetné, azzal a tervezők is körülbelül tisztában vannak. De hiszen ki ijedne meg mindjárt az első akadálytól, még ha pénzhány is.

Szociálisták gyűlése. A ker. szociális egyesület aug. 28-án d. u. 4 órakor nagygyűlést tart, melyre az összes pártoló és rendes tag urakat ez úton is meghívja az elnökség.

Mintagazda kitüntetés. Szent István napján szép ünnepségben volt Koós nyitrai megyei községnek része. Dammer Pál mintagazdának a földmívelésügyi miniszter a mintagazdaság felszerelését díszkönyvvel kíséretében adományozta. A hatóságok képviselve voltak az ünnepélyen, melyet a falu lakósága lelkesedéssel hallgatott végig. Először Soóky Kamill tb. főszolgabíró magyar nyelven mondott beszéd kíséretében átadta a földmívelésügyi miniszter oklevelét. Beszédét Gregor Imre koósi jegyző tótul tolmácsolta. Sándorházi Lajos, A Nyitrai megyei Gazdasági Egyesület titkára megköszönte Filátz Lajosnak, kit a földmívelésügyi miniszter megbízott a mintagazdaság felügyeletével, a mintagazdaság sikeres vezetését és felkérte, hogy a felszerelésről szóló okmányokat adja át a mintagazdának, továbbá néhány szóval buzdította a népet, hogy a mintagazdától példát vegyenek. Beszéltek még Kluch Ferenc koósi esperes és Filátz Lajos.

Elöléptetés. Guderna Vince v. rendőr-mester nyugdíjazása folytán a rendőrség sorában a következő változások történtek: Benkó Imre őrmesterré lépett elő, Stoklasz Endre szakaszvezetővé, Kiss Vince I. o. tizedessé és Laczuska József lovasrendőr I. o. őrzézővé.

Bimbóhullás. Juhari Károly jónévű festőnk 7 éves leánykája augusztus 21-én meghalt. A gyászszertartást család a legszebb reményét vesztette el a kedves jó gyermekben.

Értesítés. A ker. szociális egyesület értesíti mindazon tagjait, kik a fát és szenet mult ősszel és télen általa szereztek be, hogy e végből most az egyesületnek a munkástelepen levő üzlete áll rendelkezésünkre, hol a hasábfát mm.-ként 1.80 kor., a vágott fát pecséttel zárt zsákokban 1.90 kor. áron, a legjobb porosz kockaszenet (csak okt. 1-től) 3.50 kor. áron rendelhetik meg. Az árak a házhoz szállítással értendők. A rendelés az üzletben, vagy a ker. szoc. egyesületben történhetik. Ugyanazon feltételekben részesül most már a nem tagok sorából való vevő közönség. 1910. aug. 27. Ker. szoc. egyesület.

Nyitra város fogyasztási adókezelése. A napokban fináncok jártak körözéssel az italmérőknél, melyen tudatták velük, hogy a kincstár augusztus hó 24-én fogja berbe adni a Nyitra városi fogyasztási és italadókat. Minalunk a hatóságok nem igen szokták az ilyfajta bírletekre hirlapok útján felhívni a közönség figyelmét, ennek tudható be, hogy a italmérőkön és a városi tanácson kívül alig tudott valaki az ügyről.

F. hó 24-én tartott meg az arlejtés. Két ajánlat érkezett be a pénzügyigazgatósághoz. Nyitra városa részéről 50,000 kor. és Zóbelék részéről 52,000 korona összegben. A pénzügyigazgatóság a miniszteri rendelethez híven, Nyitra városának adta ki a fogyasztási és italadókat, dacára annak, hogy olcsóbb ajánlatot nyújtott be, mint Zóbelék.

Igy a fogyasztási adók ismét Nyitra városának kezébe jutottak.

Most már tehát semmi sem áll útjában annak, hogy a város azokat végre-valahára kézi kezelésbe vegye.

Előző közlövényeinkben eléggé kifejtettük, hogy mily előnyökkel járna a fogyasztási adók házi kezelésben való ellátása. Számos példával bizonyítottuk, hogy egyes városok ezeket nyertek rajtuk. Erősen hangoztattuk, hogy a termelőknek nem kellene adót fizetniök saját termésü boruk után; hogy két tisztviselő álláshoz jutna a városnál; hogy a polgárság terhein könnyítve volna az adók házi kezelésbe vétele által.

A város részéről azonban mélyeségen hallgatnak. Semmi kedv sem mutatkozik a házi kezelés iránt. Sőt a kiszivárgott hírek szerint a városkán határozottan ellene vannak a házi kezelésnek.

A Krammer-klikt teljes befolyását latba veti, hogy a zsiros üzlet továbbra is kezei közt maradjon. Azzal ijesztgetik az albérlő székertől

a városi képviselőket, hogy a város az üzletre alaposan ráfizetne házi kezelés mellett. Hogy nem akadna tisztviselő az adók ellátására, ki becsúllettel, tisztességgel töltené be hivatalát, vagy hogy a város nem birna gyakorolni kellő ellenőrzést az adókezelés körül.

Azzal igyekeznek hangulatot kelteni a régi rendszer mellett, hogy jobb, ha a város megelégszik az albérlő által juttatott csekély összeggel, mert ezáltal mégis csak befolyik valami a város kasszájába, házi kezelés mellett esetleg még ráfizethetnek az üzletre.

Tegyen próbát a város és tartsa meg házi kezelésben az adókat, ha mindjárt veszítene is az üzletben. Hiszen vesztett már a város többet is. Kidobtak már a városházán 50—100 koronát vasutakra, kaszárnyákra és tudja Isten, micsodára. Azzal a pár száz vagy ezer koronával több vagy kevesebb, mit sem nyom a latban. De legalább a polgárság nem tehet majd szemrehányást a város vezetőségének, hogy nem akart könnyíteni a polgárok terhein. *Dr. Gáti.*

Sajtóvasárnap egyházmegyében. Gróf Bathányi Vilmos dr. püspök, apostoli administrator aug. 27. keletű körlevelében megszívlelésre méltó szavakkal szól papságához a modern sajtó veszedelméről s a katolikus sajtó felkarolásának fontosságával is intézkedik arról, hogy a sajtóvasárnapok egész egyházmegye összes templomaiban évenként megtartassék.

Elrendelem, hogy a nyitrai egyházmegye összes plébánia templomaiban minden évben október hó 2-ik vasárnapján — mint Magyarország Nagyasszonyának ünnepén — gyűjtés rendeztesék a kath. sajtó támogatására. A lelkész urak hívják fel a hívek figyelmét már a megelőző vasárnapon erre és a gyűjtés napján buzdítsák őket az adakozásra. Pap és hívő tegye le adományát az oltárra, ennek védelmére szolgál minden fillér, amit a jó sajtónak juttat.

Felhívja ezen kívül a püspök a lelkipásztorok figyelmét, hogy a végrendekezés idején s egyéb alkalmakkor ne feledkezzenek meg a katolikus sajtóról.

A Nyitrai Sport Egylet versenyei. Szombaton és vasárnap a közönség élénk érdeklődése mellett folytak le a „Nyitrai Sport Egylet” atletikai és football mérkőzései. Az ifju egylet már első felléptével bebizonyította életképességét. A versenyre a következők nevezésük történtek: Az „Érsekújvári Sport Egyletből” 17, a „Magyar Athletikai és Football-Clubtól” 14, a „Nyitrai Sport Egylettől” 30 és 2 magán nevezés. A távverszában Romhányi Árpád 6 perc és 35 másodperc alatt tette meg az 500 méteres távolságot. Gyorsverszában kivált Horváth Antal 1 perc 11 másodperc idővel. A 100 méteres mellverszában Steiner Jenő az elsőség, ki 1 perc 23 mp. alatt ért be. A program utolsó pontja a hátverszás volt, melyen Romhányi Árpád lett a győztes. A verseny után társasvacsora volt a sziget vendéglőben, melyen számosan vettek részt. Másnap délután volt a futás, ugrás és a football-mérkőzés. A 100 méteres síkfutásra 14 nevezés érkezett be, amiért is 4 előfutam volt. Győztesek: Drechsler Pál, Kauka Lajos, Hámosy Emil és Neugebauer Dezső. Legjobb másodiknak érkezett be Bohos Rezső és Holota János. Ezen hat versenyző közül sorsházás útján kettő-kettő közép-mérkőzésben vett részt. Győztesek, Kauka Lajos, Bohos Rezső, Drechsler Pál. A magasugrásban négyen vettek részt. Dancsek Ottmár és Kurzveil Pál kerültek ki győztesen a versenyből. Ezután következett a 100 méteres síkfutás döntőmérkőzése. Első lett Drechsler Pál, 12 mp., második Kauka Lajos 12¹/₂ mp., harmadik Bohos Rezső 12¹/₂ mp. A távugrásban első lett Mauler Lajos 560 cm., második Dancsek Ottmár 550 cm. Utolsó pontja az atletikai versenynek a 4×100 méteről stafétafutás volt. Az első díjat a nyitrai Sport egylet futói nyerték el, a másodikikat a „Magyar atletikai football club.” A verseny után volt a díjak kiosztása, melynek végzetével kezdetét vette a football-mérkőzés. A versenyben a „M. A. T. C.” ifjusági csapata részéről részt vettek: Rédeky Lajos, Simkó Antal, Szilágyi László, Hámosy Kálmán, Radnai Ernő, Hámosy Árpád, Hámosy Emil, Korányi Frigyes, Kuglits István, Szabó Imre, Horváth Antal. A „Nyitrai Sport Egylet” részéről: Kellner Ágost, Aujesky Jenő, Dancsek Ottmár, Soóky Béla, Kuller Rezső, Neugebauer Dezső, Kálmán Béla, Koplík József, Pacsutz Béla, Gellér Gyula, Ullmann Gyula, Michnyay Lajos. A mérkőzésből a nyitrai Sport egylet csapata nyolcszor került ki győztesen. A versenyt mindkét nap nagyszámú közönség nézte végig és a legjobb hangulatban vett részt a táncban, mely a késő reggeli órákig tartott.

Halálozás. Baumgarteni báró Baumgarten Pál folyó évi augusztus hó 20-án Faluszemen elhunyt.

Rudnay Sándor, volt nyitrai polgármestert, malaczkai községet súlyos csapás érte. Fia, Sándor, hosszas szenvedés után 20 éves korában elhalálozott Malaczkán.

A Kath. Sajtóegyesület központi irodája (Budapest, IV. Ferenciek-tere 7. sz. V. lépcső, I. em.) most küldi széjjel tagjai részére az ez évi tagilletményt, mely két füzetkéből áll, és pedig „A Sajtókérdésről” írta Gerely József főtiszt, és az ideai közgyűlés hű tükrét nyújtó évi jelentésből, melyből fogalmat nyerhet az olvasó e nagyfotosszerű egyesületnek egész évi működéséről. — Az egyesület tagjai, régiek és újonnan belépők egyaránt, díjtalanul kapják e füzeteket, miért is figyelmeztetünk mindenkit, hogy amennyiben jogot formálna az évi tagilletményhez, de e hó folyamán nem kapná kézhez azt, haladéktalanul reklamálja meg e füzeteket a Kath. Sajtóegyesület központi irodájánál.

A tagilletmény címen szétszórt füzetek, mely gondolkozásba ejtheti mindazokat, kik a modern sajtó ellen hangzó véskiáltásokat csak fél füllel veszik. Gerely József szerző kifejti, hogy a modern sajtóval egy lerázhatatlan szellemi zsarnokság készül szorolni a társadalomra, mely az anyagiakban is kifont bennünket. Meggyőző minket a sajtó nagyhatalmi jellegeiről, mely óriási külső energiával s rettenetes fegyverrel rendelkezik. Az egész társadalomra s annak tényezőire elhatározó befolyással van. S ma a sajtó ezen óriási erejét nem az egyén s a köz boldogulására használja, hanem lelkiismeretlentül rombol. A kath. sajtó egyesület jelentése örvendetes haladást mutat. Van 45 dísz, 316 alapító, 642 jótévő, 3114 reudes és 260 pártoló tagja. Az Uj Lap 105 uj helyen szervezkedett meg. A sajtó vasárnapok 30 ezer koronát hoztak be s Kassa, Szatmár, Nagyvárad, Csanád kivételével mindenütt megtartattak. Az egyesület évi bevétele 120051-88 k. Az egyesület vagyona 187220-54 k. Ebből a maradó sajtó alap 176.269-55 k.

Hamisított tej a nyitrai piacon.

A rendőrség tudomására jutott, hogy egyes falusi asszonyok hamisított tejet árulnak a nyitrai piacon. A rendőrbiztos utána járt a dolognak és személyesen meggyőződött az állítás valóságáról. Sajnos azonban, már csak egynéhány liter tejet koboztathatott el, mert az asszonyok már csaknem teljesen kiürítették a hamisított portékát. — Kondvár Józsefné vikárius-utcai lakosnő hamisított tejet szállt napok óta Lipovniczky Pál megyei hivatalnok házához. Lipovniczky f. hó 26-án a rendőrkapitányságon feljelentéssel élt az asszony ellen.

Honvédeink gyakorlatai.

A nyitrai 14. honvédegyezred két zászlóalja f. hó 24-én Aranyos-Maróth felé vette útját, hol szeptember 1-ig gyakorlatozik. Helyükbe a trencsényi 15-ik honvédegyezred jött Nyitrára néhány napra.

Királyünnep Pöstyénföldön.

Melto módon vette ki vármegyénk híres fűrdőhelye Pöstyén is a maga részét azokból az ünnepségekből, melyeket nemcsak hazánkban és a monarchia többi részeiben, hanem szerte a világon királyunk 80-ik születésnapja alkalmából rendeztek. A pöstyéni fényes ünnepélyeknek kiváló súlyt adott az a körülmény, hogy az ünnepi beszédet *Tisza* István gróf tartotta, s hogy a siker ily rendkívüli volt elsősorban annak tudható be, hogy gróf *Tisza* Istvánné és gróf *Erdődy* Imréné urnók vállalták a védőknői tisztet.

Az ünnepélyek sorozatát f. hó 17-én este fáklyás-zenés felvonulás vezette be. A menet, melyben sok ezer fűrdővendég és az ünnepélyt rendező Rákóczi Asztaltársaság tagjai vettek részt, végigvonult a város gazdagon fellebörgött főbb utcáin, majd a parkba tért, és a gyógyterem elé vonult, melynek terraszáról *Erdődy* Vilmos méltatta lelkes szavakban az ünnepély jelentőségét. A hatásos beszéd után a menet a legnagyobb rendben széjjeloszlott.

Kilenc órára megtelt a pazarul díszített gyógyterem, melynek fehér asztalainál közel 300 főnyi, ünnepi ruhába öltözött közönség foglalt helyet. Az asztalfőn *Erdődy* Imréné grófné ült, számos notabilitás társaságában. A királyra gróf *Tisza* István mondott pohárköszöntőt. — A beszédet, mely a közönségre rendkívül nagy hatást gyakorolt, a jelenlevők állva hallgatták végig. *Craus* Gyula csász. tanács. Prágából, a német nyelvű vendégek nevében fejezte ki a király iránt táplált meleg érzelmeit.

Az angol és amerikai vendégek hódolatát

mr. Kerpen tolmácsolta. A lakomához a filharmónikus zenekar Grosskopf Marco vezetésével, szolgáltatta a zenét. A pohárköszöntők után *Radics* Sándor bandája foglalta el az emelvényt, akik csakhamar emelkedett hangulatot vittek a közönség soraiba.

Az ünnepélyeket másnap a kath. plebánia templomban tartott hivatalos istentisztelet nyitotta meg, melyen a cs. és kir. katonai gyógyház és a polgári hatóságok és hivatalok képviselői, valamint számos fűrdővendég vett részt. Az ünnepi szent misét *Prazmowszky* József plebános végezte. A templomból a közönség a parkba vonult, ahol a zenekar matinéet tartott.

Délben a Rákóczi Asztaltársaság diszközgyűlést tartott a melyen az ünnepi beszédet *Erős* István mondotta. A délutáni ünnepséget, mely szintén a parkban folyt le, a pöstyéni és a színházi férfiak által előadott Hymnus vezette be. A filharmónikus zenekar kitűnő művészi előadásban hazafias zeneszámokat játszott, *Droczar* Károly pedig Komócsy „Királyének” című ódáját adta elő nagy sikerrel. Ezután következett az ünnepi beszéd. A beszéd után a nagyszámu közönség Szózatot énekelt majd a színházba vonultak, ahol diszlelőadással ünnepelték meg a jelentékeny évfordulót. A rendkívül sikerült, fényes ünnepélyt a gyógyteremben este megtartott bál rekesztette be.

Pályázati hirdetés.

Nyitra r. t. város rom. kath. fiúiskolánál kettő tanítói állás pályázat útján betöltendő. Egy-egy tanító javadalmazása az V-ik rangfokozat szerint őket megillető évi egyezerkettőszáz korona tanítói törzsfizetés és ötszáz korona lakbérilletmény. A törvényes ötödéves korpótleköt törzsfizetésükön kívül élvezik. Kötelességük a nekik kijelölt osztályt, az ismétlődő tanfolyamot s a beosztott ének és tornatanítást a megfelelő óraszámokban ellátni, tanítványokat istentiszteletre vezetni s az igazgatótanító felhívására az irodai teendőknél segíteni. A sajtókezelő irt folyamodványok eredeti vagy hiteles okmány-másolatok csatolásával f. évi szeptember hó 15-ik napjáig a rom. kath. iskolaszékre címezve alulírt-hoz küldendők. A megválasztott tanítók állásukat október hó 1-ől napján tartoznak elfoglalni; mely naptól járandóságuk kiutaltatik. — Kelt Nyitrán 1910. évi augusztus hó 22. napján *Szmidá* Kálmán esp. pléb. elnök.

A zobori nyaralás vége.

Az egiptomi tiz csapásból, melyek miatt a Fáraó Izrael népet egykor világra bocsátotta, egy megismétlődött Zoboron. A szőlőket, hajlékokat s a nyaralók legrejtettebb árnyékos lugasait annyi szunyog lepte el, hogy lehetetlené vált a védekezés. A hús lomb között kényelmes pihenés után vágyó nyaralók valóságos önpofozó gépekre fejlődtek a szunyog kergetésben, de ez mitsem használt. A szunyogból csak annyival lett kevesebb a mennyit megölték. Némelyek füstöléssel próbálják elűzni s ezzel a szomszédnak liferálják. Másnap az füstöl s kétszeresen visszaadja a szunyogkölcseket. A legtöbb vendég azt gondolva az okosabb enged, becsukja villáját, mérgezen a városi lakásba költözik, s itt azt veszi észre, hogy a szunyogok megelözték, mert a városban, ha nincs is annyi mint Zoboron, de mindenesetre elég a szabadban töltött percek megfűszerezéséhez. A szunyog csapás, mely most felekezett különbség nélkül sújtja a város polgárait rejtélyként tart. Egyesek az augusztusi szokatlan aratásnak tulajdonítják, másoknak azon alapos gyanujuk támadt, hogy a szunyogok megveszelték a Zoborfűrdő híret s ezután minden évben befognak köszönteni.

Normál naptár.

E név alatt X. Pius pápa naptár tervezete ismeretes, mely a jelenleg használatban levő kalendáriumon a Julius Caesar s XIII. Gergely által eszközölt javításoknak betetőzése lesz. Most az időegységek között nincs összhang s a beosztás ingadozónak van kitéve. A 24 óra nem tesz ki egy teljes napot, az 52 hét sem ad ki teljes évet, a hónap tartam szintén változó. Annak a kiszámítása pedig, hogy valamely datumnak a jövőben pl. 25 év múlva milyen nap felel meg hétfő, kedd, szerda, nehézkés számítással állapítható csak meg. A reform a négy negyed, 12 hónap és hét nap beosztást megtartva oly tagozatokat állít be, hogy az elrendezés nemcsak évnegyedenként fedi egymást, hanem évenként pontosan megismétlődik. E végből február, május, augusztus, november 31 napos, a többi 30 napos hónap lesz. Ennek következtében azután minden negyedév egyformán 91 napos s mindegyik ugyanazon nappal végződik, vagy kezdődik pl. vasárnap, hétfővel, nemcsak azon évben, hanem mindenkorra. E rendszer

azután fixirozza s datumhoz köti a többi napokat is. Ha az első aug. 15. szerdára esnek, minden következő évben oly napon lesz, ha a március 15-ike szombatra esnek kezdő évben, minden következőben szombaton lesz. A 365-ik nap okoz zavart, melyen a reform úgy segít, hogy datum szám és név nélkül az év végére teszi december utolsó és január első napja közé. Hasonló történi a szökőév 366-ik napjával, mely január 15 és 16. közé esnek. A naptárreform minden téren oly egyszerűséget hozna be, mely bőven kárpótolná a modern embert a kezdet szokatlanságáért.

Az ünnepnek minden szabad.

A Molnos felé vezető ut környéke részben a talajvízből származó s az egész nyáron át rotható mocsarak miatt, s részben mivel a vám szomszédságában levő földtulajdonos mindenféle szeméttel tölti fel a mocsaras talajt, soha sem volt kedvező szomszédság Párutca amúgy sem dicséretes egészség ügyének. Talán ez biztatta fel a keményítő gyárat, hogy mindezeket is túl tegyen. A mult hét három napján rotható burgonya szeletek felhalmozásával s a gyárból kiömlő szennyes vízzel oly penetrans illatszertárt létesített, melyet az egész városban lehetett érezni, sőt a felsővárosban, meg a szarkahegyen lakók hazáit is betöltötte. Mások is különös volna, hogy ilyesmi büntetés nélkül megtörténhetik sőt hogy olyan gyár még subventiót kap, most azonban midőn a köztisztaság végett rendkívüli intézkedések szükségesek, igazán kívánatos volna, hogy a város minden részén örködjenek a rend és tisztaság fölött.

A Házinyulenyésztők Országos Szövetsége.

Budapest (Csillaghegy) most számolt be felévi működéséről. Jelentéséből megismertük a Szövetség rendkívül gazdag közigazdasági tevékenységét, amelyből csak a következőket kívánjuk kiemelni:

Élénk élet uralkodik a házinyul tenyésztés berkeiben. A Házinyulenyésztők Országos Szövetsége ugyan nem veri a nagy dobot, de fontos közigazdasági, szociális és népvelési tevékenysége minden tájékozott gazda előtt tökéletesen ismeretes. Tóth Ferenc, a Szövetség titkára a „Házinyulenyésztő” című munkájának ingyenea kiosztásával, akkora érdeklődés keltett föl a házinyulenyésztés iránt, amely várakozását föltűltatta. Reális érték tekintetében ez a mostani érdeklődés sokkal becsesebb a réginél azért, mert ezeknek a kezdőknek nem ígérték aranyhegyeket, ezek tehát nem 500%-os bázisra alapították kalkulációjukat, hanem csak tisztességes és polgári hasznót vagy elemezésük javítását várják a nyulenyésztéstől. Ezek az előnyök pedig el nem maradhatnak.

A Szövetség tavasz óta száznál több szegény tenyésztőt juttatott ingyen kiváló tenyésztő anyaghoz. Tíz helyütt, — legutóbb Marosvásárhelyt és Dicsőszentmártonban a Székelyföldi kirendeltség meghívására. — előadást tartott a házinyulenyésztésről.

Az ősszel több vidéki városban lesz házinyul kiállítás.

A tenyésztett anyag értékesítése immár nem okoz gondot. Mindnyájan tudjuk, hogy Szövetségünk a kiválóan sikerült tenyésztőanyagot tenyésztő állatok céljára, bármiféle állatot pedig levágás céljára kilogramonként elősúlyban 80 fillérért, tehát a hizott marha áránál jóval drágábban, megvásárol. A Szekesfőváros Központi Vásárcsarnokában fenntartott vágószékünkben állandóan friss házinyulat szerezhet be olcsó áron fogyasztó közönségünk.

Nagy számú gereznák gyűjtése, értékesítése és földolgozása élénkítette az ideai szezon. A Szövetség négyszáz olas, állandó kiállítási jellegű nyultelepét nap-nap mellett az érdeklődők és tanulni vágyók serege látogatta, az ország minden részéből.

A tenyésztés iránya és módja számtalan összejövetel-n és gyűlésen megállapított és a Szövetség hivatalos lapjában a Csillaghegyen megjelenő „Házinyulenyésztés és Értékesítés”-ben tárgyalatott.

A szakirodalom termékei is szaporodtak. Megjelent Machacek Ferencnek a „Belga óriás tenyésztése és ápolása” című munka, amelyre bármely fajta tenyésztőjének nélkülözhetetlen szüksége van és melyet 1-20 K-ért megkűld a Szövetség.

A házinyulenyésztés pulzusának vereséről adott rövid diagnosisunkból tehát mindenki az életfolyás élénkségét fogja megállapítani. Az év első felének alapvető élénk munkája reményt nyújt arra, hogy az év végi eredmény várakozásukat kielégíti.

A „munka” táplálja reményünket a jövő sikeréhez!

Tüzek. F. hó 20-án Nyitrán két helyen is volt tűz. A gőzmalomban az olajozást végző munkás hanyagsága folytán kigyulladt egy por-szűrő csapágya, melytől a farészek tüzet fogtak. A vár alatti bástya szigeti oldalán nagyobb területen pedig ismeretlen okból kigyulladt a száraz fű. Mindkét tüzet csakhamar lokalizálták. Ugyanaznap délután 5 óra tájban a zobori Újhegyen kigyulladt Simkó Márk darázi korcsmáros gabonája és porra égett. A tűzoltóság ugyan kivonult a helyszínére, de víz hiányában minden mentési munkát meghiusult. A kár meghaladja a 3000 koronát, de megtérül, mert a gabona biztosítva volt. — F. hó 22-én reggel pedig a Csermány alatti szántóföldeken lévő és Recska János tulajdonát képező 460 kereszt szalma gyulladt ki ismeretlen okból és porra égett. Odaégett a Lampert Józsefnek helyszínén levő cseplőgépe is.

Katona koldus. Hogy kezét-lábát a csatatéren vesztette, arról sokan beszélnek az alamizna kéregetők közt, a negyvennyolcas honvéd címmel is számos koldus csapja be az irgalmas magyar szíveket. De hogy szolgálatban levő katona uniformisban s fegyverzetben ajtóról-ajtóra kopogtasson, vagy az útonmenők felé nyújtja kezét alamiznaért, talán Nyitrán történt először. Szeget is ütött az mindjárt egy megpompolt polgárnak annyira, hogy nyomban meginterpellált egy tizedest. Hiszi-e, hogy katona is kolduulhat. Semmiképp, azt szigorúan tiltja a reglama. Itt pedig van olyan, aki nem tud megélni a honvédkosztán. A szerencsétlen flótást természetesen azonnal bekisérték a laktanyába s bizonynyal kurtavásra verték, hogy a hadseregbe ily szegényt hozott.

Állattenyésztő szövetkezet. Mióta a gabonaárak szabályozása a börzespekuláció lelketlen zsarolásától függ, gazdalkodó népünknek egyetlen jövedelmező forrása az állattenyésztés. E téren is azonban az idegen nagybérlők versenyével szemben csak úgy boldogul a kisgazdák csekély anyagi ereje, ha a szövetkezeti eszméhez folyamodik. Ily célú hasznos szövetkezet alakult meg „Szedernye és Vidéke állattenyésztőinek Szövetkezete” címmel folyó hó 21-én Czinvecsek János nagydivényi plébános elnöke alatt. A földművelési miniszteri kirendeltséget Szabó kirendeltségi tisztviselő, a magyar kölcsönös állatbiztosító társaságot mint Szövetkezetet Spechter József központi kiküldött és a trencsényi vármegyei gazdasági és erdészeti egyetlet Czinvecsek János plébános képviselte. Az új szövetkezet, mely 28 gazda és 60 részvényessel megalakult, hivatva van az itteni szegény tót népet anyagilag menteni és emelni. Adja az Isten!

A munkásbiztosítási járulékok emelése. Kétségkívül érdekelt oldalról a következőket közli egy könyvatos lap: Az országos munkásbiztosító pénztárnak a múlt év őszén tartott közgyűlése a pénztári alapszabályok tárgyalásánál elhatározta, hogy a munkások és munkaadók által fizetendő járulékokat nem úgy, mint eddig, hat napra, hanem hét napra fogja beszedni. Az állami munkásbiztosító hivatal ezt a pontot egyelőre nem hagyta jóvá és a mai rendet tartotta fenn további intézkedésig, egyben megette az előkészítő intézkedéseket annak a kérdésnek eldöntésére, hogy a hét napos járulékszámítás helyén való-e és milyen terjedelemben volna szükséges és nehézségek nélkül keresztülvihető. Most, hogy ez a kérdés a munkásbiztosítás hírlapi pertraktálása révén megint felszínre került, a munkaadók körében országos mozgalom készül a pénztári terhek fölemelése ellen.

Kukoricalopás. Dobrotyna István és hat társa olcsón jutottak kukoricához f. hó 22-én. Felmásztak Schlesinger Tóbiás padlására és onnan apránként elhordtak körülbelül egy métermázsza kukoricát. Schlesinger most kárterítést kér a gyerekek szüleitől.

Gyermekgyilkos anya. F. hó 24-én ítélkezett a nyitrai kir. törvényszék Kuchta Julia nyitrai napszámosnő felett, ki újszülött gyermekét a Nyitra folyóba dobta f. évi június 13-án. A gyermekgyilkos anyára a bíróság egy évi fogsázbüntetést mért ki.

A szegény ember pénze. Uhlik Mihály csillag-utcai lakos 90 korona megtakarított pénzét egy szalmazsákba helyezte, hogy a tolvajok előtt biztonságban legyen. F. hó 21-én néhány koronára lévén szüksége, felbontja a zsákot és nagy rémületére a pénznek csak hült helyét lel. A rendőrségre futott, hol elpanaszolta baját. A 9. számú rendőr erre a helyszínén megjelent és házkutatáshoz látott. Munkáját siker koronázta, amennyiben a pénzt a zsákban megtalálta.

Stampay kath. enek- és imakönyve áremelés nélkül 32 lappal bővítve. XVII ik kiadásban, új, ingyenes kotta füzettel, csinosan kötve 30 fill., vaszonban 50 fillér. Tízre egy ingyen jár. Kapható bór-, bársony-, plüss- és selyem kötésben is a Szerzőnél Kőbölkuton, Esztergomgyéjében.

Gabonaárak f. hó 26-án a nyitrai piacon métermázsánként: buza 19 kor., rozs 14 kor. 80 fill., árpa 15 kor., kukorica 13 kor. 60 fill.

Kifosztották a Rákóczi-úton. Kovács János recsényi béresgazda f. hó 20-án éjjel 11 órakor alaposan elázva a Rákóczi-úton a gyöpre feküdt. Szemeit csakhamar lenyomta az álm. Mig édes álmát aludta, valami ismeretlen tolvaj őt 18 kor. pénztől és ezüst zsebórájától megfosztotta.

Pórujlárt csónakázók. Három hölgyből, két fiatallemből és egy 3 éves gyerekből álló csónakázó társaság akart kikötni f. hó 21-én este 7 óra tájban a szigeti vendéglő közelében. Midőn az egyik nő kiszállt, a csónak felborult és a társaság a Nyitra folyóba pottyant. A közönség több tagja kimentette a pórujlárt csónakozókat.

Új szivarok és cigaretták. A dohány jövedéki igazgatóság új szivarok és cigarettákat fog legközelebb forgalomba hozni. Az új fajtajú szivarokat és cigarettákat karácsonytól kezdve fogják árusítani és valószínű, hogy eddig a jelenlegi sorozat is új arszabályozás alá fog kerülni. A szabályozás következtében mindenekelőtt be fogják szüntetni a Rosita-szivarok és a „Király”- és „Duna”-cigaretták gyártását és ezeket újakkal fogják pótolni. A „Rosita” helyét egy új formájú szivar foglajja el, amely hosszabb és vékonyabb lesz, mint a trabukkó és amely „Cigarillo” néven fogja csalogatni a dohányos embereket. Azonban lesz egy új Virginia fajta is, amely tizenket centimeter hosszú lesz és a „Virginioza” nevet kapja. A cigarettáknál a legfontosabb újítás az lesz, hogy a „Princesa” cigaretta nem lesz többé specialitás, hanem minden dohánytözsében fogják árusítani. A „Király” és „Duna”-cigaretták helyét pótló új formákat még nem állapították meg.

Lopás. Pirkhoffer Józsefné zobori lakosnő szakácsnőjének szobájából f. hó 21-én valami ismeretlen tolvaj ellopta ridiküljét, melyben 31 k. és 36 fillér volt. A tettes még nem került meg.

Aki szent István napján is dolgozott. Binetter Fülöp nyitrai építész irodájában f. hó 20-án, szent István napján vígan folyt a munka a törvény tilalma dacára. Valaki ezt besúgta a rendőrségnek, mire a hatóság emberei erről személyesen meggyőződést szerezve, feljelentették az építést a kapitányságon.

A hűtlen segéd. Juhari Károly nyitrai templomfestő a napokban rájött, hogy valaki festék készletét dezsmálja. Gyanuja segédjére, Kernács Lajosra esett. És hogy gyanuja alapos volt, az a rendőri nyomozás során beigazolást nyert. A hűtlen segéd a lopott áruból 12 kiló festéket és 3 kilo firniszt H. D. táviró-készítőnek adott el 9 koronaért, 1 nagy esetet pedig N. A. révtutcai lakosnőnek 2 koronaért. A tolvaj segéd időközben megszökött Nyitráról.

Öngyilkossági kísérlet. Balkó János egerszegi gazda, ki a nyitrai kir. törvényszéki fogházban vizsgálati fogságban van az épület harmadik emeletéről öngyilkossági szándékból levetette magát. Balkó összeroncsolt tagokkal terült el a folyosó beton padlóján. A nyitrai közkórházba szállították a szerencsétlen rabot, hol élet-halál közt lebeg.

Betörési kísérlet Szt. János Elefánton. Edelsheim Gyulai gróf szent János Elefánti kastélyába, melyben jelenleg az uraság távollétében csak a szolgálasmélyzet tartózkodik a múlt hét három éjszakáján ismeretlen egyének betörni akartak. Mindháromszor a kastély körül cirkáló őrség kísérletüket meghiusította. Az utolsó alkalommal oda fejlődött az éjszakai kaland, hogy a betörők és az őrség kölcsönösen lödöztek egymásra. Az egyik őrt meglödöztek. A betörők megfutamodtak. A kórházba szállított ór sebei nem életveszélyesek. A tetteseket nyomozzák, mindedig azonban nem sikerült őket kézrekeríteni.

Költözködés után. Keznács Lajos mázoló segéd a napokban új lakásba költözött. Régi szállásadónője, Haba Jánosné rájött, hogy a mázoló nemcsak a saját holmijával költözködött be az új lakásba, hanem az ő tulajdonát képező tárgyakból is egyet-mást magával vitt. És mivel Keznács a jogtalanul eltulajdonított tárgyakat nem akarta kiadni az asszonynak, panaszt emelt ellene lopás miatt a városházán.

Megmarta a kutya. Csernyák Endre kutyája szájkosár nélkül kóborolt az utcán, miközben megmarta a 9 éves Goda Rezsőt, jobb lábán mély sebet ejtve. A fiú atya, a harapos kutya gazdája ellen panaszt emelt a hatóságnál. Goda elmondta a kapitányságon, hogy a kutya már őt is megmarta egy ízben.

Hagymára fájt a foga. Minárik Gyula csavargó addig settenkedett a piacon a bolgár kertészek zöldesége asztalai körül, míg egy köteg hagymát sikerült neki elemelnie. A hagymát karjára akasztotta, s mint aki jól végezte dolgát, vígan fűtűrésze tovább ballagott. Egy rendőr szemtanuja volt a lopásnak, a fiú után ment és nyakon csipte. A városházán aztán bevallotta, hogy a hagymalopást rendszeresen űzi.

A Nyitra folyóba esett. Oravecz József cabaji lakos Csinesben vizet húzott a folyóból. Hajlongás közben kiesett a pipája zsebéből. Oravecz József utána kapott pipájának, de elvesztette az egyensúlyt és a faalkotmányról lecsúszott a folyóba. Segélykiáltásaira a szomszédos Gisser-féle fürdőből több ember sietett a helyszínére. Schwarz Kálmán fürdőselegény többed-magával csakhamar kimentette a pórujlárt vidéki atyafit a folyó hullámaiból.

A dinnye miatt. Egy szekér dinnyét vásárolt több párutcai viszontelárusító. A dinnyét a Zobel-féle ház előtt a járdára rakatták le a szekérről. Csakhamar vígan folyt a vásár. Goldstein Mórné is több dinnyére alkudozott, midőn egyszerre a legszebb példányt kikapta kezéből a helyszínére érkező Fischer Alajos. Az asszony természetesen protestált az illetelen eljárás ellen. Fischer nem hagyta helyben az asszony érvelését. A szóváltásból csakhamar parázs veszekedés keletkezett. Végre a rendőrök csendre intették a perlekedőket.

Reklám és dobszó nélkül, de sok évi tapasztalattal és alapos szaktudással felszerelve kezdte meg működését épen most egy éve Hegyi Lajos hirdetési irodája (Budapest, VII. Kertész-utca 39. sz.) és ezen rövid idő alatt megszerezte magának a reklám ügy alapos ismeretét, előzékeny eljárása és a legszolidabb bázisra fektetett tevékenységével a legjobb nevű cégekből álló klienturájának teljes bizalmát és megalégedését és most már a főváros egyik legkeresettebb és szívesen foglalkoztatott hirdetési irodákhoz tartozik. A reklámügyre vonatkozó bármely felvilágosítással, árajánlatokkal, tervezetekkel stb. a legnagyobb készséggel szolgál.

Milyen ásványvizet igyunk? A magyar természetes ásványvizek között jelentékeny helyet foglal el gyügyi gyógy- és borviz. Ezen nagyon értékes alkalikus sulfátos viz kitűnő hatása: emésztési zavarok, gyomorsavanyúság, gyomorérgés és elhízottságnál, első sorban azonban bélrenyheségnél, mint kiváló Garminativum szerepel. A benne előforduló alkáliák nyálkaoldónként hatnak a légzőszervek hurutjainál és a dus lithium tartalom vese-, hólyag- és bélbajoknál van igen jó hatása. Dr. Tognio L. tanár ur véleménye szerint a „Gyügyi” kénes savanyúviz úgy szagánál valamint ízénél fogva a Parádi Csevicevel csodálatosan azonos. Kitűnő és biztos óvszer járványok idején. Kapható *Deutsch Gyűléndél Nyitra*. Vidéki megrendelések: Kutkezelőség, Gyűgyre (Hont m.) intézendő. 62. 14-20.

„BUZIÁSI PHÖNIX” az egyedüli bakteriummentes természetes ásványviz s ezért nemcsak hazánkban, de az egész művelt világ orvosai által mint legkiválóbb természetes, az egészség előnyére való üdítő és gyógyvízként ajánlatik. „Buziási Phönix” a hazai ásványvizek legelgőrebbje és az egész világon legelőnyösebben ismert.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ
BAKTERIUM-MENTES
 TERMÉSZETES ÁSVÁNYVIZ
 ÜDÍT-GYÓGYIT. ✪ ÜDÍT-GYÓGYIT.
 Vese és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykö- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.
 ORVOSILAG AJÁNLVA.
 FÖLÉRÁKAT EINZINGER JÓZSEF CÉG NYITRA
 KOSSUTH-TÉR VÁROSHÁZ-TÉR SARKÁN.
 56. 10-0.

Nyilt-tér.

Borszéki
GYÖGY-ÉS ÜDÍTŐVIZ.

A SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK
KIRÁLYA!

„BORSZÉKI“
az ásványvizek királya,
angolkór és
vérszegénység
ellen páratlan gyógyszer.
Mint üdítő és hűsítő ital a
legelső minden vizek között.

Főraktár:
BRIX JÁNOS FIA UTÓDA
fűszer-, csemege- és ásványviz-
kereskedőnél — **Trencsén.**
105. 2-15.

Hirdetmény.

A nyitrai 491. sz. betétben foglalt A + 1 sorszám alatti, 853 helyrajzi számú, 157 ööl kiterjedésű, Piarista-útea 16. sz. ház és udvar **1910 évi szeptember hó első napján délután 3 órakor** Pongrácz Kálmán nyitrai kir. közjegyző irodájában megtartandó árverésen a legtöbbet ígérnek el fog adatni.

Akúts Jolán,
tulajdonos.

106. 1-1.

Alapított 1869-ben.

Nyitrai Népbank
mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat betéti könyvecskéket; kölcsönököt ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előleget ad sorsjegyek-, részvények- és másnemű értékpapírokra; elad és vesz mindennemű értékpapírt nap, árfolyamban; felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

Az igazgatóság.

10. 12.

Székháza Városháztér 3. sz.

Telefon szám: 146.

TELEFON

Poór-féle cukrászdában!

Nyitra, Bottyán-utca 4.
Galgócon, Erzsébet-u. 7.

Házilag készült **befőttek, cukrozott gyümölcsök.** Naponta friss készítésű **vajas és dessert sütemények,** friss Gerbaud. — Ugyanott szebbnél-szebb **bonbonierek, Gerbaud, Lindt és Gala Peter-féle csokoládék, desszertek és mindenféle cukor különlegességek** nagy választékban s ami a fő **igen olcsón beszerezhetők pontos kiszolgálás mellett.**

Ünnepi kalácsok, torták mindenkor megrendelhetők és kívánatra házhoz is szállítatnak.

171. 38-52.

Hirdetmény.

A Privigyén székelő Privigyei Gazdasági Bank r.-t. 1910. évi szeptember hó 17-én d. e. 10 órakor az intézet üzlethelyiségében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. részvényesek ezennel meghivatnak.

Tárgy:

1. A részv.-társaság alaptőkéjének 100,000 koronáról 200,000 koronára való felemelése felett való határozat hozatal.

2. Az előbbi javaslat elfogadása esetén az alapszabályok 4. §-ának megfelelő módosítása. 108. 1-1.

Privigyén, 1910. augusztus 17.

Az igazgatóság.

Az alapszabályok 12. §-a értelmében a t. e. részvényesek csak akkor élhetnek szavazati jogukkal, ha részvényeiket a közgyűlés megtartása előtt a társaság pénztárába elismervény mellett letétmenyezik.

Okl. paedagogus,

ki a kultusministernél több évig mint tanító-nevelő működött, magánvizsgálatra előkészít, illetve óraadásra ajánkozik (el. isk.); ajánlatok „Paedagogus“ cím alatt a nyitrai főpostára küldendők post. rest. (101. 3-4.)

**„KRISTÁLY“
FORRÁS ÁSVÁNYVIZ**

Étvágyat javít. Gyomorrontást megakadályoz. Több mint ezer orvos ajánlja. — Kapható minden fűszer és csemege üzletben, jobb vendéglőben és kávéházban.

97. 4-8. **Főraktár:**

SARLAY ÁDÁM ÚRNÁL NYITRA.

Szt. Lukácsfürdő Kútvállalat
Részv.-Társ. Budapest (Buda)

Intelligens gyermektelen házaspár hajlandó jó házból egy esetleg két növendéket a jövő tanévre ellátásra elfogadni.

Ajánlatok: „Intelligens“ cím alatt a nyitrai főpostára post. restante.

102. 3-4.

ISZER FERENCZ

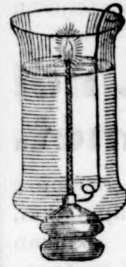
MÉHVIASZ- ÉS GYERTYAGYÁROS

katholikus cég

MALACZKA (POZSONY M.)

A főtiszt. plébános urak szives figyelmébe ajánlom különösen kisebb jövedelmű templomok használatára saját gyártmányú III. rendű, szép és tartós égésű

félviasz-gyertyáimat, kilója 2 korona 40 fillér.

Továbbá ajánlom I. és II. rendű méhviasz-gyertyáimat, kétszer finomított templomi égő olajat.

Valódi francia olajból, kristály-üveg, tömjén, füstölő-szén, szurok-fáklya stb. legjobb minőségben jutányos áron kaphatók.

A gyertyákat 4 kilogrammtól kezdve bérmentve szállítom.

A főtiszt. plébános urak részére készpénzfizetésnél 3% engedményt, vagy kívánatra 1 évi utólagos fizetési előnyt nyújtok.

Kívánatra árjegyzékkel ingyen és bérmentve szolgálhatok. — 64. 8-15.

HIRDETÉSEK

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ számára igen jutányos áron felvétetnek Nyitra, Huszár István úr könyv- és papirkereskedésében, ugyanitt a lapra is elő lehet fizetni.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HAZAI
GYÁRTMÁNYÚ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB PAPIRKERESKEDÉSSEN

Akinek fájós lába van és mégis kényelmes, jó és szép formájú

divatos cipőt

akar viselni, az forduljon

Szöke Antal

ortopéd- és műcipészhez
Nyitra, Tóth Vilmos-u. 21.
(Stefkovits-féle házban)
és tegyen próbarendelést.

45. 22-26.

Csizmák, vadász-cipők angol és amerikai szabás szerint a legdivatosabban és szakavatottan készíttetnek. Különféle **cipő-krémek** állandóan raktáron tartatnak. **Cipőfelsőrészek mérték szerint a legszebb és legdivatosabb** kivitelben készíttetnek.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárik István

úri és női fodrász

Nyitrán, Tóth Vilmos-utca II. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen megfelelő higiénikusan berendezett

díszes úri és női fodrász-termét.

Végez és raktáron tart mindennemű e szakmába vágó úri és női hajmunkát, úgymint hajbetétet, frizeteket, loknikat, frufukat, egész és félpárokákat, hajfonatokat minden színben, női fésülést, haj- és szakálfestést, ugyszintén tyúkszemvágást jutányos áron.

129. 47-52.

Vesz vágott és kifésült hajjat.

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Minden előfizető a kiszolgáláshoz szükséges keféket, fésűket, hajport, bajuszkötőt, szivacsot s a többi tartalmazó fiókot kap.

Kifésült hajból fonatokat, loknikat s egyéb hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít.

Hajfestékek mindenféle színben állandóan raktáron tartatnak.

Szolid és pontos kiszolgálás!

WEIGL ANTAL

PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZÍTŐ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

továbbá: reverendákat,
cimádákat, biretumokat,
mucetumokat, bundákat

stb. izlésesen, pontosan és
a legjutányosabb áron.

Vidéki rendeléseket pontosan és
a lehető leggyorsabban eszközöl.

2. 38-52.

VEREBÉLY GÉZA

URI ÉS NŐI DIVATÁRÚHÁZA
NYITRA, TÓTH VILMOS-U.
(„SZARVAS“-SZÁLLÓ MELLETT)

ISKOLAI IDÉNY

Intézeti fiú és leány kelengyék. Fehérneműek minden nagyságban raktáron. — Zsebkendők, harisnyák, esernyők, reggeli és torna cipők, fiú és leány sapkák és kötények dús választékban. Agyneműek, paplanok takarók, feltűnő jutányos kivitelben.

ÁLLANDÓ MARADÉKVÁSÁR
MESÉS OLCSÓ ÁRAKBAN!!

Megérkeztek!

friss töltésű összes magyar
és külföldi ásványvizek

M. kir. Országos Központi
minta pincze aszu, számo-
rodni, csemege és asztali
palackborok kitűnő minő-
ségben állandóan raktáron.

Zoborhegyi Ima palackborok:

1 nagy üveg burgundi vörös	65 kr.
1 " " Aranygóhér	55 "
1 " " zobori rizling	55 "
1 " " Zobor-gyöngye	55 "
1 " " Zobor-ujhegyi	45 "
1 " " zobori ezerjő	35 "

Üres palackot 5 kr. visszaveszem.

Pécs Ede

kereskedő és szőlőbirtokos

Nyitrán.

128. 47-52.

Gróf Esterházy Ferencz

pezsgőgyára Tata.

Forgalomba hozza az 1906-iki

Lakodalmas (édeses)
Áldomás (savanykás)
Billikom (száraz)

jegyű pezsgőit,

39. 25-26.

melyeket kizárólag az uradalom
somlói, neszemlyi, devecseri,
baji, tatai, bánhidai szőlőiben

champagne szerűen szüretelt boraiból teljesen francia
módon készített és kiválóan jók.

Nyitrán kapható: Csernyák István Fia cég üzletében.

Vezérképviselő: KOLB LAJOS, Budapest, Barcsay-utca 6.

Boreladási hirdetmény.

Katócz Simon kerületi szőlőszeti és borászati felügyelő esztergomi pincéjében levő nagyobb mennyiségű egy és két éves, jól és tisztán kezelt, kitűnő minőségű fehér és schiller-bor jutányos árban eladó. — Eladás 50 literen felüli hordóban történik.

Bővebb felvilágosítást nyújt és megrendeléseket elfogad a fenti borászati felügyelő Nyitrán, Gyürki-utca I. sz.

107. 1-18.